

Promenerar den sista biten hem genom isande vind och på hala trottoarer gnolandes på Auld lang syne...

Telge whiskysällskap har firat Burns supper på Torpa pensionat igen, för vilken gång i ordningen har jag glömt, men det spelar egentligen ingen som helst roll, det har blivit en tradition. Utan att jag riktigt förstått varför kan jag inte vara utan den, det har blivit en företeelse jämställd med Jul, Nyår, Påsk och Midsommar...

Och som julen har dopp och skinka, nyåret har hummer och oxfilé, påsken ägg och lamm och midsommar sin sill och grillmat så har Burns Supper sin Haggis with tatties and neeps (slang för potatoes and turnips), ja jag har blivit beroende helt enkelt... borde inte sådana festligheter förses med varningstext från socialstyrelsen, eller åtminstone beläggas med någon form av beskattning, för folk skall väl inte kunna äta festmat, dricka öl, vin och whisky... sjunga och ha trevligt hur som helst, och framför allt inte på en söndag den 27e januari.

Jo... det var så sant, jag hade ju tänkt att det här referatet skulle ha karaktären av kändisjournalistik för att matcha Gösta Hallins mingelbilder så jag borde ha börjat med Å ALLA VAR DÄR, ja om inte alla så i alla fall hyfsat många, närmare bestämt 50 st.

Roligt att se några nya ansikten och tråkigt att några gamla uteblev men sådant är livet.

Hjärtat fylls dock av värme när man kommer in från vinter och mörker på pensionatet och möts av ljus, värme och leende välkomnande ansikten var man ser, hinner knappt hänga av sig förän den flinka servicen serverar fördrinken, Rabbies revenge, smakar utmärkt mellan artigheterna.

Så tar Mats Sjöström ett stadigt tag om säcken och låter pipan påbjuda tystnad, därpå stöter Anders Gjörling ceremonistaven i parketten och ber oss följa The piper till matsalen.

Som alltid inträder en viss förvirring innan alla funnit en passande plats, beställt drycker och kommit tillrätta. Så är det dags för skålen till säckpipeblåsarens ära så Anders påkallar tystnad, höjer glaset och säger The pipers toast, och vi svarar unisont To the piper...

Därefter fortsätter Anders traditionellt med den skotska bordsbönen The Selkirk grace som om man lyssnar till ordalydelsen skänker en viss eftertanke.

Samtalet kommer nätt och jämnt igång förän ivriga servitriser svävar ut i matsalen på lätta fötter med rykande het soppa i djupa tallrikar, det är förrätten Cock-a-leeke soup, en kycklingsoppa som bara blir bättre och bättre för vart år som går och som jagar den sista vinterkylan ur kroppen.

Så när de flesta skedar kommit till ro på tallrikskanten tar vår ordförande Patrik Bergh till orda och det är lite vemodigt för det är sista gången han hälsar sällskapets medlemmar välkomna till Burns supper i egenskap av ordförande, han avgår i samband med årsmötet i mars.

Anders Gjörling fortsätter med en skröna om kiltens födelse som är svår att återge då Anders jobbar både med kroppsspråk och tonfall, i korthet går den ut på att Skottarna vill profilera sig gentemot engelsmännen och sänder därför en spion till England.

När denne återkommer till bröderna i Skottland och berättar att engelsmän bär löjliga kalsingar, korta strumpor och svarta byxor bestäms det att skottarna skall skipa underkläder helt, bära flerfärgad mönstrad kjol och använda knästrumpa (hockysocks).

- Men fickor att förvara pengarna i då?

- Nej, engelsmän har fickor, vi skall ha väska...

De församlade skotarna börjar nu tveka, oroade att få en för kvinnlig framtoning.

- Om vi blir retade då?

- Då drar ni bara kniven ur strumpskafet...

Sanninghalten i denna berättelse är högst tveksam men ger ändå en bild av skottens förhållning till engelsmannen.

Så äntligen nalkas kvällens höjdpunkt Haggisen.

Programpunkten heter Piping in the Haggis vilket betyder att säckpipeblåsaren Mats går först tätt följd av vår ständige värd Jussi bärandes Haggisen på silverfat ett varv runt matsalen till pipans ton, å gästernas avmätta handklapp och lystna blickar.

När den så landar på det stora runda buffébordet i matsalens borte ände deklamerar Anders Robert Burns dikt Adress to the haggis innan han låter kniven blotta dess inre, kryddiga dofter sprider sig och snålvattnet rinner till.

Erfarna haggisjägare enas om att det måste röra sig om ett helt nyklubbat ungdjur och att Jussi inte haft det så lätt att locka den ur sitt gryt under rådande kyla... men han kan sin sak, hemligheten är en bra whisky som bete, lätta fötter, en stadig påk och ett stort mått tålmod.

På bordet finns även kvällen till ära alldeles fantasiska helstekta, saftiga kalkonbröst i generösa skivor med dragon/whiskysås till som vår värd skall ha all heder av.

När så alla fyllt sina fat träffar ceremonistaven åter golvetvets tiljor, skålen till haggisens ära påbjuds... Toast to the haggis...

Så småningom är det bara de riktiga fantasterna som fortfarande njutningsfullt tuggar på sin andra eller kanske till och med tredje portion och sippar på sin whisky, medan större delen av sällskapet lutat sig tillbaka, volymen i samtalen har ökat markant så herr Gjörling drar en ordvits som går ungefär så här.

How to become a poet...

Stand with your rabbie to the fire...

Until your Rabbie Burns.

För att förstå den fullt ut bör man veta att Robert Burns smeknamn, eller kanske öknamn var just Rabbie, och som med alla ordvitsar är det tacksamt att jobba på ord med flera betydelser, i det här fallet kan rabbie även stå för, bakdel, slutet

av ryggen eller för de av er som behärskar er latin, den gluteala regionen, så har jag uttryckt mig milt.
The immortal memory... är en av de mest centrala punkterna i det traditionella firandet av Burns Supper, därför har den anförtröts Anders Gjörling de senaste åren.

Robert Burns är född den 25:e januari 1759 som äldst i en barnaskara om sju, fadern William Burness och modern Agnes Broun var fattiga småbönder med arrende i byn Alloway nära Ayr.
Robert fick tidigt ta del i arbetet på gården jämte studierna för informatorn John Murdoch som fadern engagerat för honom och hans yngre bror Gilbert, vid 15 års ålder var han redan förman och fick genom det ytterligare tid att läsa och studera.
Det var vid dessa unga år han plitade ned sin första vers My handsome Nell vilken blev ett ode till de två andra allt överskuggande företeelserna i hans liv, whisky och kvinnan...

Vid den här tiden skrevs dikt och prosa främst på latin och höngengelska, men Robert blev snabbt populär på orten genom sina texter i folkslig ton på lågskotska, temat var ofta filosofi, frihet och jämlikhet.
Kärleksaffärerna var många och det blev mer än ett oäkta barn där han drog fram bland de unga flickorna på trakten.
1784 dog fadern William, Robert var då 25 år och övertog tillsammans med en yngre bror arrendet av sin faders gård i Mossiel, verksamheten gick allt jämt dåligt, kanske på grund av att han vid den tiden författade The rigs o' barley och Welcome to his lovebegotten daughter.
På orten bodde även murardottern Jean Armour, och hon skulle bli hans stora kärlek men när hon blev gravid med tvillingar ville flickans far inte veta av något giftermål dem emellan.

Fylld av kärlekskval och på grund av det usla förtjänsterna från lantbruket bestämde sig Robert att emigrera till det varma och soliga Jamaica, så för att få pengar till det äventyret skriver han under vintern 1785-1786 en diktsamling baserad på sin hjärtesorg och inkluderar även annat både nytt och gammalt i, Poems-Chiefly in the Scottish Dialect-Kilmarnock Edition.

Här ingick några av hans största dikter så som Halloween, The holy fair, Adres to the Deil och The brigs of Ayr.
Utgåvan blir en stor succè och inbringar en rejäl summa pengar och nu var han på grön kvist igen, det jämte oviljan att lämna sina barn som han allt jämt sört för och dessutom var mycket stolt över fick honom att stanna i Skottland, men han lämnar jordbrukandet, flyttade runt en del i landet och hamnade till slut i Edinburgh där han minglade i de illustra kretsarna av artister och författare, det rör sig bara om veckor innan han är en rikskänd och hyllad poet på riktigt.

Det berättas att en fin dam ur överklassen en dag stannar med sin häst och vagn i en trång gränd, hon snäser åt folk att hålla undan där hon går, Robert råkar komma i hennes väg och får sig en avhyvling.
Snabbt får han fram en lapp och skriver:

"Om er häst är lika snabb som er tunga är vass bör ni komma fort härifrån...
Men om er vagn är lika ruttan som ert hjärta lär ni aldrig komma fram."

Sedan fäster han lappen på damens kappa.
Han lär även ha myntat, Buga alltid så djupt för din fiende att han inte kan se hånleendet på dina läppar.

Trots satiren mot de välbärgade förblev han överklassens gunstling, han bjuds till middagar och soaréer, blir en färgklick hos societeten.

Hemma på orten har muraren Armour ändrat sinnelag och ser nu gärna Robert som måg i huset.
Burns övertar 1786 ett arrende beläget i Ellisland i grevskapet Dumfries och gifter sig med sin Jean Aromour, här stannar han de sista tio åren av sitt liv, gården går dåligt och trots sin berömmelse blir han tvungen att ta tjänst som exciseman och jaga lönnbrännare för att försörja sig, en ödets nyck kan man tänk för en man som prisat whisky förtjänster hela sitt liv.
Han fortsatte alltså att skriva, över 400 sånger finns bevarade från åren på Ellisland, de sista åren av sitt liv kröner han med mästerverk som The Lea Rig, Tam O' Shanter och Red Red Rose.

Robert Burns dog 37 år gammal den 21:a juli 1796 av hjärtsjukdom och i sviterna av reumatisk feber, samma dag födde hustrun Jean hans son Maxwell, så man kan med fog säga att han var produktiv in i det sista.
På Roberts begravning kom över tiotusen människor för att se på och visa sin respekt, det är emellertid ingenting mot dagens hyllningar både i Skottland och över världen då vi firar Burns Supper i samband med skaldens födelsedag...
With beer we fear no evil...
With whisky we face the devil.

Skålen till Robert Burns ära THE TOAST TO ROBERT BURNS...

Här skulle efterhand talet till kvinnan och hennes svar ha kommit men ingen kände sig riktigt manad att ta tag i det, det innebar i praktiken att vi i år gick miste om två skålar...
Men å andra sidan kan jag förstå det också för genom åren har det hållits alldeles brillianta tal till kvinnan och vi har fått helt underbara svar från the lassies, så det är nästan omöjligt att toppa, å vem vill vara en medelmåttä?.

Men att Anders deklamerar Tam Ó Shanter kan man lita på lika fullt som att Tams gamla mähr Maggie blir av med svansen i slutet, dikten är lika självklar som Viktor Rydbergs Tomten på julafton.

Någon i sällskapet lyckades även förmå Anders att läsa Hasse Alfredssons förnämliga översättning av Adress to the Haggis, även den en riktig höjdare som kan höras hur många gånger som helst.

Härefter kommer vi till en av sällskapets specialkompetenser, skönsång, My love is like a red red rose, vi klämmer i av hjärtans lust å sången ädla känslor föder, som det heter, i mina stödanteckningar står bara ett enda ord, UNDERBART.

När vi kommit så här långt i programmet brukar Jussi ta till orda och berätta om de speciellt hemtagna starkvarorna som finns att tillgå till kaffet.

Där fanns en Calvados Pays d'Auge 1986 från Boulard för de som tyckte sig fått tillräckligt med whisky.

För oss andra nördar fanns en speciell tappning för Svenska Whiskyförbundet från det vackert belägna Glenfarclas vid foten av berget Ben Rinnes i nedre Spey, destilleriet började som gårdsbränneri 1836 men köptes 1865 av den nuvarande ägarfamiljen John and George Grant (ej att förväxla med andra Grant i branschen) idag drivs rörelsen i 4e och 5e generation, i övrigt kan nämnas att deras pannor hör till de största i området, det är ett modernt och välskött destilleri som rönt stor uppskattning världen över, flaskan i fråga är en Vintage 2000 16år, faten är två Sherry Butts destillerade i Juni 2000 och två Refill Sherry Hogsheads destillerade i oktober 2000, buteljerad i november 2012 nedvattnad till 46 procent, flasknummer saknas, totalt antal flaskor 2232.

Jag får väl citera Mark Twain: Förmycket av allt är av ondo, men förmycket Whisky är långt ifrån tillräckligt... för i mitt och i många andras glas hamnade den tredje tappningen, en raritet som under inga som helst omständigheter får missas var helst den dyker upp, det rörde sig om något så ovanligt som en flaska från Convalmore Distillery norr om Dufftown, grundat 1893-94 (det finns lite olika uppgifter här) och granne med Glenfiddich i hjärtat av Speyside, en 28åring destillerad 1977 som åldrats med finess och buteljerats 2005 cask strength vid 57,9 procent, flaskan har nr. 3767 av totalt 3900.

Destilleriet stängde för övrigt sina kranar 1985, och vad jag vet har ingen produktion förekommit sedan dess.

Alla tre är mycket bra val av Jussi, heder och tack för det.

Kaffet står nu på skänken och Topsy Llaird, den traditionella skotska dessertkakan som alltid bjuds, portvin skänks i glaset och rätt som det är finner jag mig sitta med vin i ena handen och whisky i den andra, förvirringen är total, men en förvirring av den mer angenäma sorten.

Kan det vara på grund av sockerkicken från kakan eller musicerandet som Anders nu är rejält i tagen och drar en ny skröna om hur Skottland kom till, här återgiven efter bäst förmåga:

Gud kommer å rycker ärkeängeln Gabriel i vingen.

- Kom, skynda dig och kom så skall jag visa vad jag skapat, säger han upprymt.

De går fram till molnkanten och Gud pekar ned på ett underskönt stycke land med höga berg, djupa gräsbevuxna dalar, mörkblå fjordar och öar.

- Är det inte vackert? Jag skall kalla det Skottland.

Gabriel håller med om att Gud nog överträffat sig själv den här gången.

- Jag har satt dit människor också, givit dem fisk i vattnen, får som betar i sluttningarna och säckpipa till förströelse, säger Gud stolt

- Vilket lyckligt lottat folk som du givit alla dessa gåvor, säger Gabriel, och får en tår i ögonvrån.

- Inte nog med det säger Gud med ett stort leende, jag har gett dem kunskapen att destillera whisky också.

Nu ser ärkeängeln lite bekymrad ut och vänder sig till Gud och säger

- Är det verkligen tillrådligt att ösa så mycket av livets goda över ett folk?.

- Nja... säger Gud, vänta bara så skall du få se vilka grannar jag givit dem...

Så fortsatte Anders i samma stil med en legend om klanen McCloud och the fairy fly som ger klanen en förtrollad flagga att vifta med i strid och då gör dem oövervinnerliga, haken är att den bara får användas tre gånger, skulle det visa sig att den användes en fjärde gång skulle den manliga grenen av klanen dö ut.

Naturligtvis var olyckan framme, flaggan åkte fram en fjärde gång av misstag och klanens män dog mycket riktigt ut, sensmoral Beware of the fairy fly...

Ni får förlåta om den här sista historien var väl löst hållen i återgivningen men vid det här laget strejkade pennan och uppmärksamheten hade mattats avsevärt.

Mats the piper tar ton i Amazing Grace och vi faller in med sång, och när Auld Lang Syne tonar ut börjar gästerna skrapa med stolarna, men innan någon hinner resa sig tar Patrik Bergh ordet, tackar Jussi med Personal för en mycket lyckad och väl utförd kväll, som vi alla som var där kan instämma i, han tackade även alla närvarande för en god uppslutning. Nils-Bertil Nilsson i programkommittén passar också på att informera lite om kommande aktiviteter innan alla bryter upp.

Vad betyder väl kyla och halka den sista biten hem när magen är full med Haggis och hjärtat av goda vänners väl, jag skänker Burns en tacksamhetens tanke medan jag fumlar med nycklarna till ytterdörren.

Referent: Anders Svantesson

Layout: Sten Benje

Bilder: Gösta Hallin

Reportaget som [Word-dokument](#)